

pivo čepoval pod nátlakem hostů a že by to byl činil i kdyby obžalovaný neužil slov jému za vinu kladených. Než stížnost opouští skutkový předpoklad nalézacího soudu, jenž výslovně zjišťuje, že obžalovaný byl původcem toho, že hostinský počal pivo čepovati, a není proto provedena po zákonu. Ostatně by ani nerozhodovalo, že snad hostinský byl již bez toho k čepování rozhodnut, poněvadž podle § 5 tr. zák. jest zodpovědným i t. zv. intelektuální pomocník (sb. n. s. č. 2106, 2176, Finger I. 1912 str. 531 a 541). Číselně podle čís. 10, ve skutečnosti však rovněž s hlediska čís. 9 a) § 281 tr. ř. namítá zmáteční stížnost dále, že podle doslovu § 58 zák. z 29. února 1920, čís. 123 Sb. z. a n. činnost obsažená v § 5 tr. zák. není tu vůbec trestnou, jednak prý proto, že zákon sice výslovně prohlašuje pokus za trestný, nikoliv však i svádění k činu (argumentum a contrario), jednak prý vzhledem k zásadě čl. IV. uvoz. zák. k tr. zák., která vylučuje obdobu při posuzování trestnosti jednání. Stížnost jest na omylu. Výslovné prohlášení pokusu za trestný má význam výhradně pro Slovensko a Podkarpatskou Rus vzhledem k ustanovení § 65 odst. 2 uh. tr. zák. a jest tudíž v souzeném případě argumentum a contrario nemístné. Článek IV. uvoz. zák. k tr. zák. nelze se tu dovolávat proto, že spoluvina jest všeobecnou formou trestného provinění, která má platnost při všech deliktech, u nichž není výslovně stanovena výminka nebo nepřekáží tomu zvláštní povaha činu (§§ 5 a 239 tr. zák.).

Čís. 3916.

Pojmy »nebezpečná vyhrůžka« a »skutečné násilné vztažení ruky« ve smyslu § 81 tr. zák.

Projev toho, proti němuž směřují úřední výkon vrchnostenského orgánu, že to rozmlátí, nevystihuje, jsou-li jím míněny jen věci, k jejich zájmu se chystal vrchnostenský orgán, ani pojem vyhrůžky ublížením na (jeho) majetku, ani vyhrůžky ublížením na ostatních právních statcích, uvedených v § 98 b) tr. zák. a nelze proto v nich spatřovati nebezpečnou vyhrůžku ve smyslu § 81 tr. zák.

Nebezpečnou vyhrůžku jest spatřovati i v tom, opoví-li pachatel »skutečné násilné vztažení ruky«, jakmile vrchnostenský orgán počne s úředním výkonem (vytrhne z jeho ruky věc, kterou vrchnostenský orgán hodlá u výkonu vrchnostenského rozkazu, svého úřadu nebo služby uchopiti), zvláště když z jeho slov je zároveň zjevno jeho odhodlání, že by to, čím hrozil, vykonal ihned, jakmile by byl splněn předpoklad, na němž činil toto své odhodlání závislým.

(Rozh. ze dne 24. července 1930, Zm I 356/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 27. února 1930, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák., potud, pokud stěžovatel

byl uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák. v tom směru, že se bernímu vykonavateli Václavu Z-ovi zprotivil i skutečným násilným vztažením ruky, a tento rozsudkový výrok zrušil, — jinak zmateční stížnost zavrhl.

D ů v o d y:

Námítky zmateční stížnosti pokud se týče vývodu, jimiž je v ní doličován jediný jí uplatňovaný důvod zmatečnosti podle čís. 10 § 281 tr. ř., směřují vesměs jen proti rozsudkovému výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 81 tr. zák., kdežto další rozsudkový výrok, jímž bylo uznáno na jeho vinu ve směru přestupku podle § 312 tr. zák., není zmateční stížností vůbec napaden. Jednání, zakládající skutkovou podstatu řečeného zločinu, spočívalo podle rozsudkového výroku v tom, že se obžalovaný bernímu vykonavateli Václavu Z-ovi, tedy osobě jmenované v § 68 tr. zák. při konání jeho služby v úmyslu, by výkon ten zmařil, zprotivil jednak nebezpečným vyhrožováním, jednak skutečným násilným vztažením ruky. Nebezpečné vyhrožování shledal soud podle rozsudkových důvodů v tom, že, když berní vykonavatel, vstoupiv do obydlí obžalovaného, mu sdělil, že má provést zájem pro pokutu 50 Kč, vyměřenou mu okresním úřadem v Kolíně pro neoprávněnou chůzi po trati, obžalovaný, vykřiknuv, že si nic zabavit nenechá, šermuje Z-ovi rukama před obličejem, vyhrožoval, že, jak na něco sáhne, to všechno rozmlátí. Zmateční stížnost namítá, že v tomto projevu obžalovaného nelze spatřovati nebezpečnou pohružku, an obžalovaný křičel na berního vykonavatele jen, že to, tedy věci rozmlátí, že však z ničeho nevychází najevo projev jeho vůle, ublížiti mu na životě, na zdraví nebo na tělesné neporušenosti. Námítce nelze přiznati oprávnění. Skutkovou podstatu zločinu podle § 81 tr. zák. zakládá každá činnost, která, byvši předsevzata v úmyslu, by jí bylo zmařeno vykonání vrchnostenského rozkazu nebo úřední (služební) výkon některé z osob, jmenovaných v § 68 tr. zák., odpovídá zákonnému pojmu nebezpečné vyhrůžky nebo skutečného násilného vztažení ruky.

Pojem »nebezpečné pohružky« není v § 81 tr. zák. blíže vymezen, nezbyvá proto než uchýliti se při jeho výkladu k oněm ustanovením trestního zákona, z nichž vyplývá jeho správný výklad. Jelikož vyhrůžka podle § 81 tr. zák. je svou povahou vlastně jen zvláštním případem vydírání vyhrůžkou, přichází tu v úvahu zejména ustanovení § 98 b) tr. zák., v němž je nebezpečná vyhrůžka vymezena jako vyhrůžka, kterou se může v tom, komu vyhrožováno, hledíc na okolnosti a na jeho osobní povahu nebo na důležitost zla, jímž bylo hrozeno, vzbuditi důvodná obava, při čemž ani netřeba, by pohružka tuto obavu v konkrétním případě skutečně vzbudila, nýbrž stačí, byla-li k tomu objektivně způsobila. Významným je v tom ohledu i ustanovení § 99 tr. zák., podle něhož zakládá zločin veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním užití vyhrůžky uvedené v § 98 tr. zák. a takové, že se jím způsobem tam uvedeným může vzbuditi důvodná obava. S téhož hlediska jest tudíž

vykládati i pojem »nebezpečně vyhrůžky« podle § 81 tr. zák. Pokud jde o souzený případ, nelze neuznati, že slova, pronesená podle rozsudkového zjištění obžalovaným k bernímu vykonavateli, nevystihují ani pojem vyhrůžky ublížením na (jeho) majetku, tím méně vyhrůžky ublížením na ostatních právních statcích, uvedených v § 98 b) tr. zák., poněvadž, jak zmáteční stížnost zvláště zdůrazňuje, obžalovaný křičel podle rozsudku (vyhrožoval) jen, že to (všechno) rozmlátí a i rozsudek má při tom na zřeteli nepochybně jen věci, k jejichž zájmu se berní vykonavatel chystal. Než přes to není námitka zmáteční stížnosti opodstatněná. V této souvislosti jest se zmíniti o jiném pojmu § 81 tr. zák., o »skutečném násilném vztažení ruky«, který je obdobný pojmu »nebezpečně vyhrůžky« a je mu zásadně rovnocenným a jemuž odpovídá každý čin, podniknutý s vynaložením tělesné síly a značící odpor, směřující přímo neb i jen nepřímě proti některé z osob, chráněných ustanovením § 68 tr. zák. tak, že sem spadají (podle stálé judikatury nejvyššího soudu) i případy, v nichž skutečné násilné vztažení ruky spočívá jen v tom, že pachatel vytrhne z ruky vrchnostenského orgánu věc, kterou u výkonu vrchnostenského rozkazu, úřadu nebo služby uchoopil (vzal do rukou). Je-li tomu tak, nelze seznati, proč by nebylo lze spatřovati nebezpečnou pohrůžku v pachatelově opovědi, že se způsobem v podstatě shodným zachová, jakmile se vrchnostenská osoba při výkonu tom uchopí toho kterého předmětu, podle slov obžalovaného naň sáhne, najmě když z těchto jeho slov je zároveň zjevno i jeho odhodlání, že by to, čím hrozil, vykonal ihned, jakmile by byl splněn onen předpoklad, od něhož činil toto své odhodlání odvislým. Zmateční stížnost sice dovozuje, že berní vykonavatel mohl i přes počínání si obžalovaného některý předmět zabaviti, zapsati do zájemního protokolu. Než ani v tomto směru nelze jí přisvědčiti vzhledem k tomu, že berní vykonavatel Z., na jehož svědecké výpovědi jsou zbudována skutková zjištění rozsudková, udal jako svědek, že se po slovech obžalovaného bál, že by v případě, kdyby zájem provedl, t. j. chtěl úřední úkou zabavení skutečně provésti, k něčemu došlo, že by se totiž obžalovaný naň vrhl. Dovolujeť tato jeho výpověď především souditi, že jako berní vykonavatel považoval za svoji povinnost, zabavené předměty nejen zapsati do zájemního protokolu, nýbrž je při provádění zájmu bráti i do rukou, bylo pak výhradně jeho věcí, určiti, kterými úkony, spadajícími do okruhu jeho formálních oprávnění, a jakým způsobem výkonu docílí se bezpečně účelu, výkonem tím sledovaného; najmě jeho svědecká výpověď opravňovala soud k rozsudkovému zjištění, podle něhož se Z. bál, že by v případě, kdyby zájem provedl, došlo skutečně k násilnostíem tak, že v obavě, by nedošlo k násilí a jelikož by jinak byl musil odpor mu kladený přemoci, ustal v úředním výkonu a opustil stavení. K tomu jest podotknouti, že se ke skutkové podstatě zločinu podle § 81 tr. zák. ani, pokud jde o nebezpečnou pohrůžku, nežádá, by se vrchnostenská osoba pokusila přemoci odpor jí kladený použitím protinásilí, stačí naopak každý vážný odpor, který by vrchnostenská osoba musila přemoci, kdyby chtěla úřední výkonu provésti. Nesejde proto ani v sou-

zeném případě na tom, že se berní vykonavatel vůbec nepokusil odpor, kladený mu obžalovaným, přemoci, nýbrž že v úředním výkonu ustal a opustil stavení. Shledal-li však soud, jak dovoděno, skutkovou podstatu zločinu podle § 81 tr. zák. právem již v tom, že obžalovaný vyhrožoval bernímu vykonavateli shora uvedeným projevem, značícím nebezpečnou vyhrůžku, je lhostejno, odpovídá-li témuž zákonnému pojmu i jeho další jednání, zjištěné rozsudkem, že šermoval bernímu vykonavateli rukama před obličejem, nehledíc ani k tomu, že v tomto jeho jednání, které by arci o sobě jako nebezpečná pohrůžka stěží obstálo, soud patrně spatřoval, a to právem, jen projev jeho snahy, dodati oné slovní vyhrůžce větší důraz. Jeví se proto bezpředmětnými vývody, jimiž zmateční stížnost napadá dotčené zjištění rozsudkové, nad to způsobem nevyhovujícím předpisu § 288 čís. 3 tr. ř., závaznému při uplatňování kteréhokoli z důvodů zmatečnosti hmotněprávní i pro stěžovatele. Rozsudek výslovně zjišťuje i, že obžalovaný pronesl ona vyhrůžná slova v úmyslu, by zmařil úřední výkon berního vykonavatele, a jsou v něm pro toto zjištění uvedeny také důvody, vyhovující předpisu § 270 čís. 5 tr. ř. tak, že tvrzení zmateční stížnosti, že prý scházel zlý úmysl obžalovaného, není než pouhým, podle §§ 258, 288 čís. 3 tr. ř. nepřipustným brojením proti soudcovskému přesvědčení a dotčenému na něm zbudovanému zjištění rozsudkovému, jež opravňovalo soud zároveň i ke konečnému závěru jeho rozhodovacích důvodů, že jednání obžalovaného zakládá vedle objektivní i subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 81 tr. zák. V těchto směrech bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti jako bezdůvodnou, z části jako po zákonu neprovedenou.

Přisvědčiti jest zmateční stížnosti, pokud namítá, že v souzeném případě nemůže býti řeči o skutečném násilném vztažení ruky podle § 81 tr. zák., neboť pro tento bod rozsudkového výroku neskýtají jeho zjištění opory. Za tohoto stavu věci není neopodstatněným předpoklad zmateční stížnosti, že rozsudek snad spatřuje skutečné násilné vztažení ruky na berního vykonavatele již v tom, že mu obžalovaný šermoval rukama před obličejem; netřeba doličovat, že toto jednání není s to naplniti řečený zákonný pojem, poněvadž tu zřejmě nešlo o čin, který by se, byť i jen nepřímo dotkl těla berního vykonavatele. Bylo proto v tomto bodě zmateční stížnosti vyhověti a zrušiti dotčenou část rozsudkového výroku jako zmatečnou podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Podřadil-li však soud jednání obžalovaného, ač ovšem jen, pokud jde o jeho zprotivení se bernímu vykonavateli nebezpečnou vyhrůžkou, právem i objektivní i subjektivní skutkové podstatě zločinu podle § 81 tr. zák., je zmateční stížnost v nepravu, dovozuje-li, že správně bylo v jednání tom spatřovati skutkovou podstatu pouhého přestupku podle § 312 tr. zák., neboť zmateční stížnost jednak vychází při tom z nesprávného předpokladu, že nešlo o nic více než o »křik nemístných výrazů« a o šermování rukama, jednak přehlíží bezvadné skutkové zjištění rozsudkové, podle něhož obžalovaný jednal v úmyslu, by zmařil úřední výkon berního vykonavatele.